

بررسی نقش رسانه در بهبود امنیت اجتماعی استان بوشهر

یوسف دهقانی^۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۱۰/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۱۱/۲۳

چکیده

مسئله جرم و مصادیق آن یکی از پدیده‌های مهم اجتماعی است که امروزه در تمامی بحران‌های موجود در دنیا سایه سهمگینی انداخته است. هدف از تحقیق حاضر بررسی نقش رسانه در بهبود امنیت اجتماعی استان بوشهر است. روش تحقیق حاضر به صورت میدانی و از نوع همبستگی است. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر شامل کلیه افراد ساکن در استان بوشهر می‌باشد. تعداد ۱۰۰۰ نفر از افراد به شیوه‌ی نمونه‌گیری هدفمند و تصادفی ساده به عنوان نمونه انتخاب شدند. در این پژوهش، از پرسشنامه محقق ساخته و مصاحبه عمیق برای جمع‌آوری اطلاعات و آزمون همبستگی پیرسون و آزمون تی مستقل و تحلیل واریانس برای تحلیل داده‌ها استفاده شد. یافته‌های تحقیق نشان داد که بین نقش رسانه و بهبود امنیت اجتماعی رابطه معنی‌دار، و همچنین بین نقش رسانه و بهبود امنیت اجتماعی در افراد مورد مطالعه با توجه به جنسیت، سن، تحصیلات آنان تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی

رسانه، بهبود امنیت اجتماعی، آسیب‌شناسی، پیشگیری.

مقدمه

دهه‌های اخیر را می‌توان مهمترین دوره در نوآوری و شکوفایی اداره پلیسی تلقی کرد. رویکردهایی همچون اداره امور پلیس جامعه‌محور، اداره امور پلیس مبتنی بر حل مسئله و اداره امور پلیسی مناطق جرم‌خیز در دهه نود قرن بیستم میلادی ظهور کرد و در سازمان‌ها و ادارات پلیس جریان یافت. گرچه بحث‌های بسیاری درباره عوامل مؤثر بر کاهش جرم در دهه نود قرن

بیستم میلادی در دنیا مطرح شد، اما بسیاری از محققان علوم پلیسی، دست‌اندرکاران امور پلیسی و حتی عامه مردم، اقدامات پلیسی نوین را عامل اصلی کاهش جرم می‌دانند (کلینگ و کاترین، ۱۹۹۶؛ اک و ادوارد، ۲۰۰۰؛ براتون، ۱۹۹۸).

پیشگیری از جرم^۵ نوعاً از طریق راه‌حل‌های ثابت و کلیشه‌ای قابل‌دسترسی نیست، بلکه بیشتر به صورت اجرای اصول اساسی در مراحل مختلف یک فرآیند دیده می‌شود. در سال‌های اخیر نسخه‌هایی از اقدامات پیشگیرانه از قبیل مدل «سارا» (SARA)^۶ و به معنی وارسی، تجزیه و تحلیل، پاسخ و ارزیابی است، ارائه شده‌اند که در پلیس مسئله محور کاربرد دارند. تدابیر منسجم پیشگیری متنوع هستند و برخی از آنها بیشتر نظری و علمی و برخی دیگر جنبه عملیاتی و کاربردی دارند. نگارنده بر همین اساس الگوهای موجود در زمینه فرآیند پیشگیری از جرم را به دو دسته (الف) علمی و (ب) کاربردی، تقسیم کرده و مورد بررسی قرار خواهد داد. لازم به ذکر است که ذکر عنوان «الگوی علمی» به معنی غیرعلمی بودن الگوی دیگر نیست و برعکس نام نهادن «الگوی کاربردی» به الگوی دوم به معنی غیرکاربردی بودن الگوی دیگر نخواهد بود. بلکه، انتخاب این اوصاف صرفاً جهت سهولت در مطالعه است.

رسانه‌ها از زمان‌های دور تا کنون مفاهیم و انگاره‌های خود را در قالب خوب در برابر بد، زشت در مقابل زیبا، قهرمان در برابر شرور به مخاطبان نشان داده‌اند جرم و عدالت نیز به خوبی در این گونه، قالب‌های اطلاع‌رسانی رسانه‌ای قرار می‌گیرد و همواره سیاست‌ها و خط مشی و جهت‌گیری اصلی رسانه و برنامه‌های تلویزیونی است. بدین ترتیب رسانه‌ها از یک سو توانایی تشدید احساس ناامنی، ترویج بزهکاری و تشویق افراد مستعد ارتکاب جرم را دارند و از سوی دیگر با ایفای نقش اطلاع‌رسانی مسئولانه و ترویج الگوهای زندگی سالم می‌توانند در کاهش وقوع جرم و تأمین احساس امنیت مؤثر باشند. دیدگاه دیگر که آن به دیدگاه سلبی یاد می‌کنند، معتقد است که رسانه‌های دیداری، شنیداری و نوشتاری با انعکاس اخبار و رویدادهای جنایی، قبح و زشتی رفتارهای مجرمانه را در جامعه از بین می‌برند و در پیشگیری و وقوع جرایم‌های جمعی بررسی نقش دوگانه رسانه‌ها و وقوع جرم را امری عادی و طبیعی نشان می‌دهند. در این شرایط، اجتماع پس از مدتی به این زشتی‌ها عادت می‌کند و زمینه سقوط برخی ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی را فراهم می‌سازد. برخی از طرفداران این دیدگاه به عدم انتشار اخبار جنایی در رسانه‌ها به طور مطلق معتقدند و برخی دیگر به پوشش خبری حوادث جنایی به طور محتاطانه باور دارند، رسانه‌ها نیازمند وقوع حوادث جذاب و سرگرم‌کننده و تصاویر جذاب و دیدنی هستند و سازمان‌های مسئول رسیدگی به جرایم و برقراری عدالت و نظم (مانند پلیس) نیز مجبورند که این حوادث و وقایع را به گونه‌ای منعکس نمایند که تاییدات عامه مخاطبان را به همراه داشته باشند.

وجود محیطی امن برای زندگی از ضروریات و نیازهای اصلی انسان می‌باشد. احساس ناامنی در محیط و نگرانی‌های ناشی از مکانهای ناامن، سایر فعالیتهای انسانی را تحت شعاع قرار داده و امور اقتصادی و فرهنگی و اجتماعی و غیره به درستی انجام‌پذیر نخواهد بود. امنیت به حفاظت از اشخاص و داراییهای آنها برمیگردد. کمبود امنیت، احساس خطر و ترس از جرم و جنایت موجب کاهش استفاده از عرصه‌های همگانی و عدم کارایی محیط‌های شهری میگردد. احساس امنیت یکی از اصلی‌ترین عوامل پایداری جامعه به شمار رفته و بدون آن، جامعه شهری، عرصه حضور و تعاملات اجتماعی شهروندان نخواهد بود. همانگونه که در مسئله بهداشت و درمان اجتماعات انسانی موضوع پیشگیری از بیماریها مقدم بر درمان آنها می‌باشد و این مطلب به عنوان یک اصل ریشه‌ای پذیرفته شده است، در خصوص جرائم شهری نیز بدین گونه است یعنی جلوگیری و پیشگیری کردن از وقوع جرائم مقدم بر تمامی اقداماتی است که دولت و دستگاه‌های قضایی و انتظامی یک کشور طی سلسله اقداماتی بر هزینه انجام

---

1. Kelling & Catherine

2. Eck & Edward

3. Bratton

4. crime prevention

5. Scanning, Analysis, Response, Assessment

می‌دهند تا فرد مجرم را مجازات و تنبیه کنند (سوری، ۷، ۲۰۰۹). براساس موارد فوق مسئله اصلی تحقیق حاضر بررسی نقش انواع رسانه‌ها (صدا و سیما، نوشتاری، مجازی و ...) در بهبود امنیت اجتماعی استان بوشهر می‌باشد و بر این اساس فرضیه‌های زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد:

رسانه‌های شنیداری در بهبود امنیت اجتماعی در افراد مورد مطالعه مؤثر است.
رسانه‌های دیداری در بهبود امنیت اجتماعی در افراد مورد مطالعه مؤثر است.
رسانه‌های نوشتاری در بهبود امنیت اجتماعی افراد مورد مطالعه مؤثر است.
رسانه‌ها (شنیداری، دیداری و نوشتاری) در بهبود امنیت اجتماعی در افراد مورد مطالعه بر حسب سن مؤثر است.
رسانه‌ها (شنیداری، دیداری و نوشتاری) در بهبود امنیت اجتماعی در افراد مورد مطالعه بر حسب جنسیت مؤثر است.
رسانه‌ها (شنیداری، دیداری و نوشتاری) در بهبود امنیت اجتماعی افراد مورد مطالعه با توجه به میزان تحصیلات مؤثر آنان موثر است.

روش تحقیق

طرح تحقیق

روش تحقیق حاضر به صورت میدانی و از نوع همبستگی می‌باشد. در بیشتر پژوهش‌های علوم انسانی نظر به اینکه هدف اصلی از انجام پژوهش بررسی یک موضوع به روش میدانی است می‌توان گفت، پژوهش حاضر از نظر هدف در حیطه‌ی پژوهش‌های کاربردی می‌باشد. از سوی دیگر، با توجه به اینکه در این پژوهش از روش میدانی، پرسشنامه و مصاحبه عمیق استفاده شده است؛ می‌توان بیان کرد که پژوهش حاضر بر اساس ماهیت و روش گردآوری داده‌ها، یک پژوهش توصیفی-پیمایشی است.

جامعه آماری پژوهش

جامعه آماری این پژوهش کلیه افراد ساکن در استان بوشهر می‌باشد.

شیوه نمونه‌گیری و حجم نمونه

جمعیت مورد مطالعه کلیه افراد ساکن در استان بوشهر است. با توجه به اینکه حداقل حجم نمونه در تحقیقات همبستگی ۱۰۰ نفر می‌باشد اما جهت افزایش اعتبار نتایج نمونه‌ای به حجم ۱۰۰۰ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای انتخاب شد. بدین صورت که ابتدا ۳ شهرستان دشتستان، بوشهر و کنگان به صورت تصادفی انتخاب و در مرحله بعد از شهرهای هر کدام از شهرستان‌های فوق نمونه مورد نظر انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. به عقیده کوهن و همکاران (۲۰۰۱) این شیوه نمونه‌گیری نوعی از نمونه‌گیری خوشه‌ای به حساب می‌آید که در آن محقق می‌تواند در مراحل مختلف انتخاب خوشه یا گروه نمونه بر حسب نیاز از نمونه‌گیری تصادفی ساده، و اگر بخواهد نسبت افراد نمونه برابر با نسبت افراد جامعه باشد، از نمونه‌گیری طبقه‌ای استفاده کند و به عبارت بهتر در نمونه‌گیری چند مرحله‌ای، در هر مرحله نمونه‌گیری هدف تغییر می‌کند و در هر مرحله امکان دارد نمونه بر اساس ملاک جغرافیایی، اقتصادی، سیاسی و... انتخاب شود.

ابزار گردآوری داده‌ها (اطلاعات)

در این پژوهش، محقق از پرسشنامه محقق ساخته و مصاحبه عمیق برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده کرده است. از جمله ابزار گردآوری داده‌ها در تحقیقات علوم رفتاری، مقیاس اندازه‌گیری نگرش است. به طور کلی مقیاس‌ها برای سنجش نگرش‌ها، قضاوت‌ها، عقاید و سایر خصیصه‌هایی که به آسانی قابل اندازه‌گیری نیستند، به کار می‌رود. برای اندازه‌گیری نگرش‌ها می‌توان

از مقیاس‌هایی استفاده کرد که مهمترین آنها عبارتند از: مقیاس لیکرت، افتراق معنایی، پریستون، گاتمن و مقیاس فاصله اجتماعی بوگاردوس.

لذا محقق در این پژوهش از رایج‌ترین مقیاس اندازه‌گیری نگرش، یعنی مقیاس لیکرت استفاده کرده است. این مقیاس از مجموعه‌ای منظم از گویه‌ها که به ترتیب خاصی تدوین شده است، ساخته می‌شود. این گویه‌ها حالت خاصی از پدیده مورد اندازه‌گیری را به صورت گویه‌هایی که از لحاظ ارزش اندازه‌گیری داده‌های فاصله‌ای مساوی است، عرضه می‌کند. برای تدوین گویه‌ها معمولاً از عبارات مساعد و نامساعد درباره پدیده مورد اندازه‌گیری به تعداد مساوی استفاده می‌شود. پاسخ‌دهنده میزان موافقت خود را با هر یک از این عبارات در یک مقیاس درجه‌بندی شده که معمولاً از یک تا پنج «یا هفت» درجه است نشان می‌دهد. سپس پاسخ آزمودنی به هر یک از این گویه‌ها از نظر علمی «رتبه» ارزش‌گذاری می‌شود. حاصل جمع عددی این ارزش‌ها نمره آزمودنی را در این مقیاس بدست می‌دهد.

پرسشنامه بر اساس نظریه اکبلوم (۲۰۰۰) طراحی شد. پرسشنامه این پژوهش حاوی ۲۱ سوال است که جرائم خشن و راه‌های پیشگیری مورد بررسی را که بوسیله طیف پنج درجه‌ای لیکرت، از "کاملاً درست" تا "کاملاً نادرست" درجه‌بندی شده است. همچنین برای محاسبه روایی (اعتبار) این پرسشنامه آزمون ضریب همبستگی هر سوال با نمره کل محاسبه شد و برای محاسبه پایایی هم از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آن ۰/۸۷ حاصل شد.

یافته‌های تحقیق

بررسی داده‌های جمعیت‌شناختی نشان داد که ۷۶/۴ درصد از کل آزمودنی‌ها، مردان و ۲۳/۶ درصد را زنان تشکیل می‌دهند. همچنین ۸ درصد از کل آزمودنی‌ها، در گروه سنی بین ۲۰-۲۵ سال، و ۳۳/۱ درصد در گروه سنی بین ۲۶-۳۱ سال، و ۳۲/۲ درصد در گروه سنی بین ۳۲-۳۷ سال، ۱۶ درصد در گروه سنی بین ۳۸-۴۳ سال، و ۱۰/۷ درصد در گروه سنی بین ۴۴-۵۰ سال قرار داشتند.

در این بخش یافته‌های استنباطی حاصل از بررسی فرضیه‌ها به تفکیک مورد بررسی قرار می‌گیرد.

جدول ۱: نتایج آزمون معنی‌داری رابطه‌ی بین رسانه‌های شنیداری، در بهبود امنیت اجتماعی بهبود

متغیرها	بهبود امنیت	پیشگیری از جرم	رسانه‌های شنیداری
بهبود امنیت	شاخص		
	ضریب همبستگی	۱	۰,۷۳**
	پیرسون		۰,۸۵**
پیشگیری از جرم	سطح معنی‌داری	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱
	تعداد	۱۰۰۰	۱۰۰۰
	ضریب همبستگی	۰,۷۳**	۱
رسانه‌های شنیداری	پیرسون		۰,۸۳**
	سطح معنی‌داری	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱
	تعداد	۱۰۰۰	۱۰۰۰
	ضریب همبستگی	۰,۸۵**	۱
	پیرسون		۰,۸۳**
	سطح معنی‌داری	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱

تعداد

۱۰۰۰

۱۰۰۰

**
p<۰/۰۱

نتایج به دست آمده از انجام آزمون معنی داری ضریب همبستگی پیرسون بیانگر آن است که بین متغیر رسانه‌های شنیداری، بهبود امنیت اجتماعی در سطح ۰/۰۰۱ رابطه‌ی معنی دار وجود دارد.

جدول ۲: نتایج آزمون معنی داری رابطه‌ی بین رسانه‌های دیداری، بهبود امنیت اجتماعی

متغیرها	شاخص	بهبود امنیت	پیشگیری از جرم	رسانه‌های دیداری
	ضریب همبستگی پیرسون	۱	۰,۷۳**	۰,۸۱**
بهبود امنیت	سطح معنی داری		۰,۰۰۱	۰,۰۰۱
	تعداد	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
	ضریب همبستگی پیرسون	۰,۷۳**	۱	۰,۸۴**
پیشگیری از جرم	سطح معنی داری	۰,۰۰۱		۰,۰۰۱
	تعداد	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
	ضریب همبستگی پیرسون	۰,۸۱**	۰,۸۴**	۱
رسانه‌های دیداری	سطح معنی داری	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	
	تعداد	۱۰۰۰	۱۰۰۰	

**
p<۰/۰۱

نتایج به دست آمده از انجام آزمون معنی داری ضریب همبستگی پیرسون بیانگر آن است که بین متغیر رسانه‌های دیداری، بهبود امنیت اجتماعی در سطح ۰/۰۰۱ رابطه‌ی معنی دار وجود دارد.

جدول ۳: نتایج آزمون معنی داری رابطه‌ی بین رسانه‌های نوشتاری، بهبود امنیت اجتماعی

متغیرها	شاخص	بهبود امنیت	پیشگیری از جرم	رسانه‌های نوشتاری
	ضریب همبستگی پیرسون	۱	۰,۷۳**	۰,۷۹**
بهبود امنیت	سطح معنی داری		۰,۰۰۱	۰,۰۰۱
	تعداد	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
	ضریب همبستگی پیرسون	۰,۷۳**	۱	۰,۸۱**
پیشگیری از جرم	سطح معنی داری	۰,۰۰۱		۰,۰۰۱
	تعداد	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
	ضریب همبستگی پیرسون	۰,۷۹**	۰,۸۱**	۱
	سطح معنی داری	۰,۰۰۱	۰,۰۰۱	

جدول ۴: مقایسه تاثیر رسانه‌ها (شنیداری، دیداری و نوشتاری) در بهبود امنیت اجتماعی بر حسب سن

آزمودنی‌ها

متغیر	آماره	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی‌داری (P)
بین گروه‌ها	۱۲۴/۱۷۷	۴	۶۲/۰۸۸			
درون گروه‌ها	۸۴۴۱/۹۰۳	۹۹۵	۱۷۹/۶۱۵	۰/۳۵	۰/۰۰۲	
کل	۸۵۶۶/۰۸۰	۹۹۹				

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که بین آزمودنی‌ها از لحاظ تاثیر رسانه‌ها (شنیداری، دیداری و نوشتاری) در بهبود امنیت اجتماعی بر حسب سن تفاوت معنی‌داری وجود دارد. همچنین، نتایج آزمون تعقیبی شفه نشان داد که به ترتیب گروه‌های سنی ۲۶-۳۱ سال، ۳۲-۳۷ سال، ۲۵-۳۰ سال، ۳۸-۴۳ سال و ۴۴-۵۰ سال بیشترین تاثیرگذاری دارند.

جدول ۵: نتایج تحلیل t گروه‌های مستقل مربوط به مقایسه رسانه‌ها (شنیداری، دیداری و نوشتاری) در بهبود

امنیت اجتماعی در افراد مورد مطالعه با توجه به جنسیت

متغیر	گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای استاندارد	درجه آزادی	t	سطح معناداری (P)
رسانه‌ها	پسر	۷۶۴	۶۷/۳۸	۱۹/۶۵	۲/۵۷	۹۹۸	۲/۱۷	۰/۰۰۳
	دختر	۲۳۶	۴۷/۴۵	۱۶/۷۰				

نتایج تحلیل آزمون t گروه‌های مستقل تفاوت معنی‌داری در آزمودنی‌های دختر و پسر با مقدار آماره آزمون $t = 2/17$ در سطح $P\text{-Value} = 0/003$ نشان می‌دهد و چون t بدست آمده از t جدول بزرگتر است، بنابراین با احتمال بالا (ضریب اطمینان ۹۵٪) می‌توان گفت تاثیر رسانه‌ها در آزمودنی‌های دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد و فرض پژوهش تایید می‌شود.

جدول ۶: مقایسه بین رسانه‌ها (شنیداری، دیداری و نوشتاری) در بهبود امنیت اجتماعی بر حسب تحصیلات

آزمودنی‌ها

متغیر	آماره	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی‌داری (P)
بین گروه‌ها	۱۲۷/۰۴۵	۴	۳۱/۷۶۱	۰/۳۹		
درون گروه‌ها	۷۴۲۱/۶۲۱	۹۹۵	۱۷۹/۶۱۵		۰/۰۰۳	

		۹۹۹	۷۵۴۸/۶۶۶	کل
--	--	-----	----------	----

نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد که بین آزمودنی‌ها از لحاظ تأثیر رسانه‌ها (شنیداری، دیداری و نوشتاری) در بهبود امنیت اجتماعی بر حسب تحصیلات تفاوت معنی‌داری وجود دارد. همچنین، نتایج آزمون تعقیبی شفه نشان داد که به ترتیب آزمودنی‌های با تحصیلات سیکل، دیپلم، فوق دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس و دکتری در معرض تأثیرگذاری بیشتری دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این پژوهش بررسی نقش رسانه در بهبود امنیت اجتماعی استان بوشهر می‌باشد. نتایج به‌دست آمده از انجام آزمون معنی‌داری ضریب همبستگی پیرسون بیانگر آن بود که رسانه‌های شنیداری، دیداری و نوشتاری در پیشگیری از وقوع جرم در افراد مورد مطالعه مؤثر است. همچنین مشخص شد که رسانه‌ها در پیشگیری از وقوع جرم بر حسب سن، جنسیت و تحصیلات آزمودنی‌ها تفاوت معناداری با هم دارند. این نتیجه به صورت مستقیم با پژوهش‌های صادقی و همکاران (۱۳۸۳)؛ حسینی نجات (۱۳۸۳)؛ بارتل (۱۹۹۵)؛ کلی (۲۰۰۰) و وربای و باربر (۲۰۰۹) همخوان است.

یافته فوق را می‌توان بر اساس مطالعات زیر مورد تبیین قرار داد. فرجیها (۱۳۸۵) در مقاله‌ای به بررسی "بازتاب رسانه‌ای جرم" در مطبوعات در ایران پرداخت. مسئله اصلی این مقاله شناسایی معیارهای گزینش اخبار جنایی، تحلیل محتوای گزارش‌های جنایی و نیز کشف ارتباط متقابل و پیچیده بین محتوای گزارش‌های جنایی و دیگر ابعاد ساختار اجتماعی در شکل‌گیری رفتار مجرمانه است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد: الف (خبرنگاران و دبیران سرویس روزنامه‌ها و مدیران تنظیم یا گزینش اخبار جنایی و تعیین چگونگی بازتاب پدیده‌های جنایی در رسانه‌ها نقش مؤثری در شکل‌گیری افکار عمومی در مورد جرم و عدالت ایفا می‌کنند؛ ب (فقدان جنبه‌های تحلیلی و تأکید بر توصیف پدیده‌های جنایی در اخبار و رویدادهای جنایی منع ایجاد درک و بینش صحیح نسبت به عوامل وقوع جرم و راه‌های کنترل آن در مخاطبان شده است؛ ج (گزینش اخبار جنایی بر مبنای شاخص‌های تعیین‌کننده "ارزش‌های خبری" پیامدهای بی‌شماری از جمله بزرگنمایی جرم‌های خشونت‌آمیز و افزایش احساس ناامنی در اجتماع را به دنبال دارد.

حبیب‌زاده و قاسمی (۱۳۸۸) به بررسی رابطه استفاده از رسانه‌های صوتی - تصویری با بزهکاری نوجوانان ۱۳ تا ۱۸ پرداخته‌اند. مسئله اصلی تحقیق این است که آیا وسایل صوتی و تصویری بر بزهکاری نوجوانان تأثیر دارد و در صورت تأثیر، میزان و نوع تأثیر هر کدام چقدر است. تحقیق با روش پیمایشی انجام گرفت. نوجوانان بزهکار شامل ۱۷۰ نفر کسانی بودند که با تشخیص دادگاه، بزهکار شناخته شده بودند. نوجوانان غیر بزهکار نیز ۲۶۰ نفر از افرادی بودند که اولاً سابقه بزهکاری نداشته و ثانیاً ۱۳ سال (و جنس مشابه افراد بودند. از نظر مذهب، گروه سن). نتایج پژوهش حاکی از آن است که از بین وسایل صوتی - تصویری (تلویزیون، ماهواره، اینترنت، نوار و سی دی و سینما) بین میزان استفاده نوجوانان بزهکار و غیر بزهکار از تلویزیون و ماهواره تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. اما بین میزان استفاده از اینترنت بین نوجوانان بزهکار و غیر بزهکار تفاوت معنی‌داری وجود دارد به این ترتیب که نوجوانان بزهکار کمتر از نوجوانان غیر بزهکار از اینترنت استفاده می‌کنند. به طور کلی، به نظر میرسد استفاده طولانی مدت از تلویزیون، عدم استفاده از اینترنت، استفاده زیاد روزانه از فیلم‌های ویدیویی و سی دی احتمال بروز بزهکاری در نوجوانان را افزایش می‌دهد.

پژوهش حاضر نیز مانند سایر پژوهش‌ها محدودیت‌هایی دارد. از جمله اینکه، این پژوهش از نظر مکانی فقط به استان بوشهر محدود شده است. و نتایج حاصل از این پژوهش مبتنی بر ارتباطسنجی است و لذا استنباط علت و معلولی از نتایج آن چندان منطقی نیست. لذا پیشنهاد می‌شود جهت دستیابی به مدل‌های نظری به بررسی نقش عوامل دیگری از جمله اوضاع سیاسی و

اقتصادی، موقعیت جغرافیایی، سوابق تاریخی، نقش احزاب، دسترسی به منابع و اطلاعات علمی، نقش خانواده، ارزش‌های جامعه و فرهنگ کار نیز پرداخته شود.

منابع

الف) فارسی

- ۱- تاج زمان، داریوش (۱۳۶۳) چه کسی متهم به جرم و جنایت است
- ۲- حسینی‌نجات، محمد (۱۳۸۳) مطالعه علل اقتصادی وقوع جرم بر اساس مدل. مجله طراحی و بودجه. شماره ۳۵، صفحه ۸۱-۹۵.
- ۳- زاده‌محمدی، اکبر؛ عبدی، احمد (۱۳۸۷) رفتارهای خطرپذیری در بین نوجوانان و راهبردهای پیش‌بینی وقوع جرم. مجله خانواده پژوهی. شماره ۵، جلد ۴، صفحه ۴۶۷-۴۸۵.
- ۴- صادقی‌فسایی، سعید؛ قادری، سجاد (۱۳۹۰) ارزیابی تأثیرات اجتماعی از جرم‌پیشگیری از مدیر برنامه از فضاهای شهری عمومی: مطالعه موردی: این پدیده از اراذل و اوباش. مجله مسائل اجتماعی در ایران. شماره ۳، جلد ۲، صفحه ۹۲.

۵- صادقی، حسین (۱۳۸۳) تحلیل فاکتورهای مؤثر بر جرم. مجله پژوهش اقتصادی. شماره ۶۸، صفحه ۶۸-۹۰.

۶- نصل، محمد (۱۳۸۹) فرایند پیشگیری از جرم. مجله حقوق. شماره ۴۰، جلد ۱، صفحه ۳۳۴-۳۱۲.

۷- نصل، محمد (۱۳۸۶) پلیس و راهکارهای پیشگیری از وقوع جرم.

ب) غیرفارسی

8- Allahyari, T. (2009). Prevention of crime Social Work Approach. Quarterly Scientific - Research social discipline. 1(4). 47- 67.

9- Bartol, C. R. (1995). Criminal behavior. USA.

10- Becker G. S. (1968). Crime and punishment: An Economic Approach. Journal of Political Economy. 76 (2). 169-217.

11- Becker Hank., and Frank, V. (2009). International guide to estimating the social implications. translated conductor Jalili, Tehran: Community – geologists.

12- Block, M., and Heinke, J. (1975). A Labor Theoretic Analysis of Criminal Choices. American Economic Review. 63(3). 314-325.

13- Bonn, R. L. (1984). Criminology. U.S.A, MS Graw Hill.

14- Bratton, W. J. (1998). Crime is down InNewYork City: Blame the police. In Zero tolerance: Policing a free society, edited by William J. Bratton and Norman Dennis. London: Institute of Economic Affairs Health and Welfare Unit.

15- Clark, R. (1997). Situational crime prevention, successful case studies. Harrow and Hesston publishers. second edition, Guilderland, New York.

16- Eck, J. E and Edward, M. (2000). Have changes in policing reduced violent crime? An assessment of the evidence. In The crime drop in America, edited by Alfred Blumstein and Joel Wall man. New York: Cambridge University Press.

17- Ehrlich, I. and Z, L. (1995). Sensitivity Analyses of the Deterrence Hypothesis: Let's Keep Econ in Econometrics. Journal of Law and Economics. 5(2). 455-487.

18- Ehrlich, I. (1981). Deterrence: Evidence and Inference. Yale Law Journal. 85 (2). 209-227.

19- Ehrlich, I. (1985). On The Economics of Compliance with the Minimum Wage Laws. Journal of Political Economy. 93 (1). 84-91.

20- Ehrlich. (1973). Participation in Illegal Activities: A Theoretical and Empirical Investigation. Journal of Political Economy. 31 (3). 521-569.

21- Ekblom, P. (2000). Future Crime Prevention – a 'mindset kit' for the seriously foresighted, Policing and Reducing Crime Unit; Home Office, London, U.K. Obtained from: www.crimereduction.gov.uk.

22- Eysenck, H. J. (1977). Crime and personality; translator Pasha Sharifi, H. and Najafi Zand, J., Tehran. Publication Manual.

23- Fleisher, B. (1966). The Effect of Income on Delinquency. American Economic Review. 56. 118-137.

24- Fleisher, B. (1963). The effect of Unemployment on Juvenile Delinquency. Journal of Political Economy. 71(6). 543-555.

25- Gould, E. D., Bruce, A. W., and David, B. M. (2002). Crime Rates and Local Labor Market Opportunities in the United States: 1979-1997. The Review of Economics and statistics, MIT press. 84(1). 45-61.

- 26- Gould, J., and Kolb, W. (1997). *Culture of Social Sciences*, translated by Baqer Parham and others. Tehran, Maziar Press. PP. 320.
- 27- Hirschi, T. (1989). Exploring Alternatives to Integrated Theory, in Steven E. Messner, Marvin D. Krohn, and Allen E. Liska (eds). *Theoretical Integration in the Study of Deviance and Crime: Problems and Perspectives*. PP. 37-49. Albany, NY: State University of New York Press.
- 28- Imrohorglu, A., Merlo, A., and Rupent, P. (2001). What Accounts for the Decline in Crime. Federal Reserve Bank of Cleveland. WP 0008.
- 29- Juhn, C., Murphy, K. M and Pierce, B. (1993). Wage Inequality and the Rise in Return to Skill. *Journal of Political Economy*. 101(3). 410-442.
- 30- Keinia, M. (2002). *Principles of Criminology*
- 31- Kelling, G., and Catherine, M. C. (1996). *Fixing broken windows: Restoring order and reducing crime in our communities*. New York: Free Press.
- 32- Kelly, M. (2000). Inequality and Crime. *The Review of Economics and Statistics*. 82(4). 530- 539.
- 33- Mohammad Ghasemi, M., and Barsoltani, S. R. (2011). Mass media and crime prevention (with an emphasis on television police). *Journal of order and security. Police*, 3(3). 65-85.
- 34- Mohammad Nasl, G. R. (2010). Crime prevention process. *Journal of Law, Faculty of Law and Political Science Journal*. 40(1). 317-334.
- 35- Mohammad Nasl, G. R. (2008). Police and crime prevention policies. Tehran Bureau police to prevent police applied research.
- 36- Reiss, A. J., and J. A, R. (1993). *Understanding and Preventing Violence*, Washington, DC: National Academy Press.
- 37- Richman, B. J., Convit, A., and Martell, D. (2002). Homelessness and the mentally ill offender. *Journal of Forensic Sciences*. 37(3).
- 38- Sampson, R. (2005). Neighborhood and crime: The structural determinants of personal victimization. *Journal of Research in Crime and Delinquency*. 32.
- 39- Sherman, L. W., David, P. F., Brandon, C., Welsh, D. (2006). *Layton Mackenzie. Evidence-Based Crime Prevention: Revised Edition*. London and New York: Rutledge Press.
- 40- Sjoquist, D. (1973). Property Crime and Economic Behavior: Some Empirical Results. *American Economic Review*. 53. 439-446.
- 41- Snow, D., Baker, S., and Anderson, L. (2007). Criminality and homeless men: An empirical assessment. *Social Problems*. 45.
- 42- Sotoudeh, H., Mirzaei, B., Pazand, A. (1997). *Criminal Psychology*. Holly Light Publications.
- 43- Surrey, E. (2009). An overview of theoretical debates about security and crime prevention techniques. *Journal of Utopia*. 2. 31-38.
- 44- Tajzaman, D. (1985). Who is guilty of the crime? Believers Ceyhan Institute. PP. 43.
- 45- Vanclay, F. (2003). "International Principles for Social Impact Assessment". *Impact Assessment and Pro act Appraisal*. 21(1). 5-11.
- 46- Verdaey, A., and Bharbar, S. (2009). Effectiveness of traditional and modern patterns in crime prevention police. *Journal - Research social order, the first year the first issue*. PP. 111-135

47- Walsh, J., and Bricout, J. (2007). Improving jail linkages of detainees with mental health agencies: The role of family contact. *Psychiatric Rehabilitation Journal*. 27.

48- Whitbeck, L. B., and Simons, R. L. (2004). Life on the streets: The victimization of runaway and homeless adolescents. *Youth and Society*. 42.